

Jeskyňě Balcarka

Vítejte v krajině bílých skal a stinných roklí, ve světě vod mizejících s hukotem v rozeklaných jínech ponorů odvádějících vody z denního světla do věčné tmy rozlehlých jeskynních systémů, propastí a dómů. Svět ticha krasového podzemí zde ruší jen pravidelný rytmus dopadajících kapek měnících se v unikátní tvary krápníků, sintrových jezírek a jeskynních perl.

Chráněná krajinná oblast Moravský kras byla vyhlášena v roce 1956 a zaujímá úzký pruh vápenců o šířce 3–5 km a délce 25 km mezi Brnem a Sloupem. Území je tvořeno devonskými vápenci (390 až 370 mil. let), jejichž mocnost dosahuje až 1 km. Krasové plošiny

protínají až 150 m hluboké kaňony zvané žleby. Morfologii území dokresluje ponory a závrt, odvádějící vody z povrchu do mohutných jeskynních systémů. Ve vývřech opouštějí tyto vody podzemní svět. V Moravském krasu známe více než 1 100 jeskyní a na objevení čekají další.

Nejdelší je systém Amatérské jeskyně s více než 50 km. Druhý nejmohutnější s téměř 18 km je systém Rudické propadání – Býčí skála. Archeologické a paleontologické nálezy proslavily Moravský kras a jsou dnes chloubou muzeí u nás i v zahraničí.

Skupina zimujících netopýrů velkých

Vzácný obyvatel Moravského krasu netopýr velkouchý

Netopýři jsou skupinou savců snad nejvíce obestřenou pověrami a mýty. Veřejnost je důsledkem nedostatečných znalostí. Příčinou je nedokonalost našich smyslů, které nám bez pomoci moderních přístrojů neumožňují proniknout do tajů jejich skrytého nočního života.

V Moravském krasu byl potvrzen výskyt 23 druhů letounů z celkového počtu 27 druhů žijících v České republice. Netopýři a vrápenci se tu objevují nejen v zimním období, kdy některé druhy hibernují v jeskyních (listopad až duben), ale jsou zde hojnější v průběhu celého roku. Nalézají zde úkryty pro své letní kolonie, místa pro páření během podzimu, ale také přechodné úkryty v období jarních a podzimních migrací.

Netopýr velký, průvodce Domem přírody Moravského krasu

Kosterní pozůstatky jeskynního medvěda

Jelení jazyk celolistý

Jasoň dymnívkový

Jeskynní archeologie

V jeskynních sedimentech jeskyň Kůlna a Švédův stůl se dochovaly jedinečné doklady osídlení území člověkem neandrtálským z doby před 120 000 lety a v jeskyni Pekárna světově proslulé rytiny zvířat vytvořené lidmi před 15 000 lety (kultura magdalenien). Pozoruhodný je nálezy z 5. století př. n. l. v Býčí skále, který současní vědci interpretují jako jeskynní svatyni s pohřby významných osob té doby. V jeskyních Sloupsko-šošůvské a Výpustku byly nalezeny kostry jeskynních medvědů, lvů a hyen.

Tip na výlet: Sloupsko-šošůvské jeskyně a Výpustek

Dům přírody Moravského krasu

je návštěvníckým střediskem, které ve stálé venkovní a vnitřní expozici přibližuje přírodní, kulturní a historické pozoruhodnosti nejvýznamnější krasové oblasti ČR. Školákům a dalším zájemcům nabízí specializované programy v Domě přírody i v terénu.

Dům přírody Moravského krasu
Punkevní žleb 80, 679 13 Vavřinec
GPS 49.3630058N, 16.7101422E
tel.: +420 516 414 826, e-mail: info@dpmk.cz
www.dumprirody.cz/moravsky-kras

Provoz zajišťuje obecně prospěšná společnost Dům přírody Moravského krasu o.p.s.

Ze života rostlin

Téměř dvě třetiny území pokrývají lesy, které si ve střední a jižní části a na obtížně přístupných svazích žlebů na severu zachovaly téměř přirozenou druhovou skladbu. Pestrá teplomilná společenstva na jihu střídají rozlehlé bučiny střední části krasu a horské lesy ve žlebech. Pozůstatkem ledových dob je kapradina jelení jazyk celolistý. Ke zdejšímu unikátům patří i hadinec červený a orchideje střevíčník pantoflíček, okrotice červená a kruštílk tmavočervený.

Tip na výlet: Naučná stezka Macocha

Pod zemí i na povrchu

V krasovém podzemí žijí zajímavé druhy bezobratlých živočichů dokonale přizpůsobených tmě, chladu i vlhku. Ve vstupní části jeskyně žije roztok pavonožka kyjovitá a na dně propasti Macocha máloštětinatý červ Bythonomus absoloni, který jinde na světě nežije. Na skalách a ve skalních výklencích hnízdí sokol stěhovavý, výr velký, krkavec velký a poštolka obecná, v lesích čap černý, holub doupňák, datel černý. Pestrost fauny dokládá i výskyt více než 2 000 druhů motýlů.

Tip na výlet: Údolí Řičky

Informační středisko CHKO Moravský kras - Macocha

slouží návštěvníkům největší propasti v České republice a Punkevních jeskyní.

Informační středisko CHKO Moravský kras - Macocha,
Vilémovice 6, GPS 49.3721325N, 16.7301697E
www.dumprirody.cz/informacni-stredisko-chko-moravsky-kras

Provoz zajišťuje Správa jeskyní České republiky,
Svitavská 11/13, 678 25 Blansko, tel.: +420 516 413 575,
+420 602 205 584, e-mail: info@caves.cz, www.caves.cz

Realizace domu přírody a informačního střediska byla spolufinancována Evropskou unií – Evropským fondem pro regionální rozvoj v rámci Operačního programu Životní prostředí v roce 2015.

Správu a péči o CHKO Moravský kras zajišťuje AOPK ČR, RP Jižní Morava, Správa chráněné krajinné oblasti Moravský kras, Svitavská 29, 678 01 Blansko, tel.: +420 951 425 025, e-mail: morkras@nature.cz, www.nature.cz

Vydala Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky v roce 2021. ISBN 978-80-7620-089-0, 1. vydání ©2021

Text: kolektiv autorů, ilustrace: Pavel Procházka, Pavel Dvorský, fotograf: Petr Jan Juračka, Michala Kněžková, Jiří Pikula, Leoš Štefka, Petr Zajíc, Jan Zukal, mapy: Jana Tomcová, grafický návrh a sazba: Zita Nielsen, tisk: TISKARNA BÍLÝ SLON s.r.o., náklad: 10 000

Víte, že...

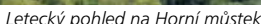
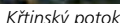
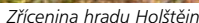
- Punkevní jeskyně jsou nejnavštěvovanější přístupnou jeskyní v ČR?
- Kateřinská jeskyně ukrývá nejstarší datovanou kresbu na stěně jeskyně v ČR?
- Rudické propadání je největším ponorem na území ČR?
- propast Macocha je jediným místem v ČR, kde roste kruhatka Matthiolova?
- nejvýznamnějšími zimovišti netopýrů jsou jeskyně Sloupsko-šošůvské, Císařská a Býčí skála?
- Jeskyně Pekárna ukrývá magdalenienké sídliště lovců sobů a koní?
- v Moravském krasu se nachází jediná jeskyně v ČR, která se využívá k léčbě dýchacích cest? Tato léčebná metoda se nazývá speleoterapie.

Děkujeme Vám za ohleduplné chování k našemu společnému přírodnímu dědictví, za to, že

- táboříte a rozděláváte oheň jen na vyhrazených místech
- vjíždíte a parkujete jen tam, kde je to povoleno
- v národních přírodních rezervacích se pohybujete pouze po vyznačených cestách
- jezdíte na kolech po cestách pro cyklisty a berete ohledy na přírodu i ostatní návštěvníky
- chráníte živočichy a rostliny v jejich přirozeném prostředí
- odnášíte z přírody své odpadky

Poutní areál s kostelem Iména Panny Marie

Propast Macocha se široce otevřeným jícnem patří k největším tohoto typu ve střední Evropě. Její hloubka je 138 m po hladinu Spodního jezírka a 190 m po dno. Dnem propasti protéká Punkva z Amatérské jeskyně do Punkevních jeskyní. Ve stěnách Macochy se nalézají otvory téměř padesáti jeskyní. Díky chladu a vysoké vlhkosti tu žije řada horských druhů rostlin a bezobratlých živočichů. Propast si lze prohlédnout ze dvou vyhlídkových můstků – Horního a Dolního. Z Domu přírody vás k propasti dovede naučná stezka Macocha.

PŘED 400 MILIÓNY LETY

PŘED 390 AŽ 370 MILIÓNY LETY

PŘED 200 AŽ 140 MILIÓNY LETY

PŘED 100 MILIÓNY LETY

PŘED 16 MILIÓNY LETY

PŘED 100 AŽ 200 TISÍCI LETY

Ilustrace Pavel Dyorský

